

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ambrosius Calepi||nus Bergomates: professor de||uotus
ordinis Eremitarum sancti Au||gustini: Dictionum
latinarum e greco || pariter diriuantiu[m]:
earu[n]de[m]q[ue] interpre||tationu[m] collector ...**

Calepino, Ambrogio

[Wien], 1512

VD16 VD16 C 227

H Ante E

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97871)

Hebeto as: pe. corre. obtundo: et obscuro. *Di. lib. rj.*
Hebeto r speculi nitorem ex aduerso nudati hebetant.
Amb. Qui recedit a sapientia hebetatur.
Hebentudo rei alicuius carentia acumine vel metis in-
 genij visus similium obtusitas.
Hebiones a veteribus pauperes dicuntur: quae vox in-
 dicat contemptum quandam.
Hebus fluvius in thracia qui ab eagro flumine ortus
 habet. Unde *Deagrius* dicitur. *Virg.* Tum quoque
 marmorea caput a ceruice reuulsam: *Bursite* cum me-
 dio portans *Deagrius* hebrus. *Habet* arenas ex qui-
 bus aurum colligitur.
Hebei dicitur in iudei. ab *Heber* q fuit abnepos *Sem*
 filij *Noe*. Prius *hebi* cognominati: ac deinde vna
 detracta littera *hebei*: sicut docet *Aug. lib. xvj. de ci-*
dei. Et quia in eius familia remansit lingua quae prius
 humano generi creditur fuisse communis: cum gentes
 linguarum diuersitate sunt diuisae: deinceps *hebraea*
 nuncupata. Ab *hebreus* fit *hebraicus* *hebraica* *he-*
braicum: vt lingua *hebraica*.
Hecaton penultima correpra: latine centum dicitur. In-
 de per compositionem deducunt
Hecatonpylos: oppidum centum portarum *πυλων* enim
 portarum designat.
Hecatonpolis p. cor. habens centum ciuitates.
Hecatonde sacrificij genus in quo ritus hic seruabatur
 vt centena sui generis mactarentur victimae: centum
 suae: centum hedi. *Jul. Capito.* Tantum sane leticiae in
 balbino qui plus timebat vt *hecatonden* faceret: quod
 tate sacrificij est centum arg vno loco construunt ex ces-
 pite ad eas centum suae: centum aues mactant. *Jam*
si impatoris sacrificij fit: centum leones: centum aquil-
le: cetera huiusmodi animalia feruntur: quod qui-
dem greci quondam fecisse dicuntur cum pestilentia
laboraret: vel a numero victimarum: vel quia centum
peloponensi vires id faciebant: et a numero sacrifi-
cantium composita est dicitio.
Hecaconchiros pe. cor. centimanus latine dicitur.
Hecatonarchus centurio.
Hecatonpus qui centum pedes habet.
Hecate penul. cor. trium potestatum numen. Ipsa est em
 luna *diana* *plurima*: quod significatur: vt eius mirabi-
 lis portio ostendat: vel quod centum hostis placeat. *Sue-*
q centum anos errare facit insepultos. Hecate etiam fuit
*nomen filiae perice: de qua in dictione *Heta*.*
Hecamada *arstinoi* filia quae dono *nestori* data est: dum
 ab *achille* diriperetur.
Hecta res minimi praecij: quasi *biecta*. hiatus hominis
 atq oscitatio. *Alij* *pustulam* dicunt quae in coquendo
 pane solet assurgere a qua accipitur res nullius praecij
 cu *Pompo*. *Hic* homo *hecte* me facit.
Hectica febris: non a consuetudine: sed ab habitu nome
 habet. *Hectico* in humore tantum atq spiritu: sed in
 ipsis plane coit ossibus et inolest. Ideo non *ethica*
 appellari debet: sed *habitu* *ethica* *ex eo*.
Hemoroides genus morbi. *Hema* enim sanguis dicitur
 recipitur *dipt*. Unde *hemorrhoeo* quod significat fluxu
 sanguinis laboro: et pluuui patior.
Hedone apud nos voluptate significat.
Hedra sedes latine dicitur: vbi fit *catbedra*.
Hecyros latine *foer*: *hecyr* *foer* *penul. cor. habet*
 sunt et qui sine h. scribant.
Hedui populi gallie post *heluetios* et *sequanos* in oc-
 casum vergentes: iuxta quos et *alpi* fluit *araris*.
Hedysmos apud grecos suauitate odoris significat.
Hegesias *cyrenaeus* pbis fuit qui tanta fuit eloquentia
 sicut *Cal. max.* scribit vt sic mala vitae representa-
 rer: vt eorum miseranda imagine audientium pecto-
 ribus inserta multis voluntarie mortis oppetede cu-
 piditatem generaret. Ideo q a rege *Prolo* *meo* vite

rius hac de re dicere prohibitus.
Hegesippus nomen historici propium.
Heci interiectio ingemescens datio iungit. *prois: vt*
heci mihi qualis eras. Et. Heci mihi non possum hoc
sine lacrymis commemorare. Apiras natura q is ante
 mi affectus aspiratione melius declaret.
Heiulo as pe. corre. ab *hei* fit: et significat sublatam voce
 flo. *Heiulo* in *Job*. Propter multitudinem calumnia-
 torum clamabunt et heulabunt propter vim tyrannorum
Plau. in Jul. Quia hic homo ante edes nra: *heculas*
 conuertit mersit: *Inuenit* et *heculo*: deponens.
Helei pe. pro. populi in peloponeso clarissimi propter
 delubrum *Iouis olympi*: ludosq olympicos quosq
 praefectura *helei* habuerunt. *En helei* equi et *heleus*
 carcer sepe leguntur. *Luca.* Quantum clamore iuu-
 tur *Heleus* sonipes.
Helios grece *ηλιος* latine sol: inde *heliacus* solaris.
Helio *caminus* pe. pro. vaporari quoddam solare non
 ad ignis usum sed ad solis velut id quod vulgo *luminis*
 dicitur: et in padana gallia *Lucerio* *Alpia*. In seruitu-
 ribus urbanis. *Sarboz* inquit in *helio* *camino* vel so-
 lario solem adimam dicendum erit quod vmbra facit in lo-
 co cui sol fuit necessarius: contra seruitute imposita heri.
Heliochrysolos herba est aurei floribus producta.
Helio *polis* pe. cor. ciuitas egypti inter *Alexandriam*
 et *Coptum* a grecis *Hebe* dicitur: quasi ciuitas solis
 altera est in *aliccia* *Libyis* *stoici* patria.
Heliotropium herba solaris dicitur quae se cum sole circumagat
 etiam nubilum die ac nocte: *Car.* Nec minus admiranda
 dum quod fit in floribus quos vocant *heliotropia*: ab
 eo quod solis ortum mane spectant et eius iter ita sequi-
 tur ad occasum: vt ad eum semper spectent.
Helio *gabalus* *Antonini* *Laracelle* filius qui ad impe-
 rium assumptus fuit matris ingenio apud *antiochia*.
Heliodorus nomen viri propium.
Helio *coptis* nomen nymphae.
Helio *ades* patronymica feminina ab *helios* qui est sol.
Mam *fozores* dicuntur *Phaetonis*.
Helle es: nomen *Arhamantis* thebarum regis filiae
 qua *helle* *pontus*.
Helle *pontus* fretum angustum ab *egge* in *propontis*
 de: et vbi sunt ille angustie septem tantum *stadis* *Asia*
 ab *Europa* diuidentes. Vbi enim *helle* in *pontum* de-
 cidit. Unde qui prius *pontus* dicebatur: *helle* *pontus*
 tus vocatus est.
Hellas nomen fluminis et regionis *achaie*: vt inquit *Pro-*
lomeus a *nris* *grecis* appellata a *greco*: qui primus
 in ea regnavit. *Achaie* filia vocata est *Attis*. Deinde
 ab *helleng* *deucalionis* filio dicitur *hellas*. Incipit
 ab *Isthmo* *corinthio* siue *strictura* *peloponensi* et ad
 litora *egge* *maris* *porrecta* usque in *macedonia* et *thet-*
saliam: qua cum omni *boeotia* *intra* *suum* *nomen* *inclu-*
dit et extendit.
Helle *borus* et *helle* *borum* pe. cor. dicitur herba purga-
 toria optimam quod in anticyra circa *helle* *borum* flu-
 uium gignitur atq inde a grecis *helle* *borus* appella-
 tur. *Hor.* *Epulit* *helle* *boro* *morbum* *bilem* *meru-*
co. *Hanc* *herbam* *romani* *alio* *nomine* *Geratru* *di-*
cunt: pro eo quod sumptum motam mentem in sanita-
 tem reducit. Duo sunt eius genera. *Album* scilicet et
nigrum. *Album* quod vomitione causas morboz ex-
 trahit. *Nigrum* quod purgat per inferiora. Scribitur
 in *Apul.* per b. Sed apud grecos non *apiraf*. *De*
lampus *medicus* *Amythaonis* *filius* *helle* *borum* *in-*
uenit *quod* *Delampodum* *vocant*. *Alij* *dicunt* *pa-*
storem *eius* *de* *nomine* *inuenisse*: cum *capras* *pasceret*.
Col. Sed negat *helle* *boros* et *noti* *galbana* *succos*.
Helice vrb archadie qua mare absorbit de cuius no-
 mine vrb *sidus* *fozasse* *vocata* est a poetis: quod *calisto*
Lycionis *regis* *filia* *que* *ex* *vulsi* *cum* *filio* *in* *stellas*

verba est: arcae fuerit.
Helicon penul. cor. mons boetie iuxta thebas: atq; vt
Hera lib. ix. scribit phocidii vicinus: est non procul a
 paraso eius emulus & altitudine & circuitu: qui & ipse
 apollini quoq; facer & musis est. Unde heliconiades
 musis sunt appellati. Dicitur helicon ab helicone qui
 ibi cum cytherone fratre singulari certamine pugna
 uit vt quidam tradunt.
Helicium dicitur quod est ante pectus equorum: et id
 genus animalium ab armis id est humeris pendens: in
 strumentum quo & mole illi per machinulam innere
 versantur & curricula per remone trahuntur. Unde
 & nomen accepit. Helico enim grece traho latine di
 citur. Hinc heliciarius.
Heliciarius qui sine canabino nauem trahit aduersus
 vndas: vt e apud Darta. De helcio meminit Apo
 leius lib. ix. met. Defectum alioquin me helcio spar
 teo dimoto nexu machinam liberatum applicat prese
 pio. Est paulo post. Helcio tandem absolutus refe
 ruiq; se cure reddidit.
Helena e. siue belene es penul. cor. Castoris & pollucis
 foror & Denelai lacedemoniorum regis vxor: a qua
 Helene insula vocata est q; in ea primum Paris cum
 Helena dicitur concubuisse: multi fuerunt qui scri
 perunt de laudibus belene: sed in primis mihi vide
 tur demetrius moschus excellere: qui de ipsa ita scri
 bit q; pulchritudo belene no fuit caduca: sed semper
 florens & q; Venus fecit nutriri helenam a gratis
 suis. Unde ait καὶ μεστὴν δὲ θεοῖτορ εὐαίλυ
 βροῦ εἰς ὄρεωσιν ἱκτο μετρη μεγᾶλου κοῦ
 ρητάι οὐ ἠδενεφίλαστο ἀνθικὰ δὲ χαρισίον
 μετῆλα τοια ἀφοδίστην δευσεφίλαι υνρ μοί
 ἀπὸ ἀλλερωσ ἐπεοικε οιορ εμορ πολυχαρ
 τῶν εδρεῖαλε αμβρωτορ υιορ.
Hellenes deucalionis filius: quo grecos hellenes no
 nulli credunt fuisse nominatos.
Helenu frater seu herba qui ex belene lachrymis fin
 gitur natus i belene insula. Sature dicitur forme et
 cutē nutrire incorruptā venere cōciliare: & hilaritate
 inducere in vino pota.
Helicetes in aures sunt sicut docet Jul. Dol. que & he
 lice dicunt a clauiculis: quas helicas vocant. Quod
 aut greci vocant helicem nos clauiculam & pampinū
 & Lampollū vt in vitę dicimus.
Hellanodices latine iudex certaminis dicūt.
Heluo vorax insatiabilis & inoderate sua bona ingur
 gitās qñ oia lūca. Ter. in beau. Berro frans heluo
 inters ganeo damnosus Cic. p translationē heluo li
 brozū dicit quasi gul osius. i. nimis auidus libozum.
 Et aspiratur vt ab eluo suo primitiuo differat siue vt
 auiditas illa magis epprobret vt inquit Festus. Fit
 en vor incitatio.
Helouus pe. pro. scilicet fluuus. Fuit etiā noie stri flui
 minis filius qui ab aiace occisus est in ea pugna quā
 greci cū Telepho rege mysoiā habuerūt.
Heluacia genus ornamenti lydi: dicitur a colore boum
 qui est inter rufum & albu: appellaturq; heluus: qñ
 hec eadē vor apud veteres saburrā significaret.
Heluela sunt holera minuta: vt inquit Festus: quoniam
 helus & helusa veteres dīcebāt p holus & holera.
Heluetū populi germanię iuxta lacū ercinie sylue.
Heluolū apud Carone est color inter rufum & album:
 vñ heluole. Col. lib. iiii. Sunt & heluole quas nōnul
 li varias appellant: nec purpureę. nec nigre ab he
 luo (nisi fallor) colore vocitate.
Hem interiectio corripientis seipsum vel indignantis
 vel admittētis: vt hem nos humunculi. Apul. Hem
 hominis audaciam. Quandoq; demonstrantis est.
 Teren. in And. Hem puer hercle puer est: Et aspira
 tur propter maiorē sonum.

Hemis apud nos traducitur semis: grece ΗΜΙΣΤΟΝ
 midius.
Hemicyclū sedes seu cathedra semitotūda grece ΗΜΙ
 ΚΥΚΛΟΥ hemicylus medius circulus. Nam cyclus
 circulus. Est enim facta in mediū circuli formam. Li
 cero in Relio. Tū memini domi in hemicyclo sedēte
Hemina pe. pro. mensure genus: qua vinum vel frumē
 tum metiebatur: & dimidiū sextarii continet quasi se/
 miltaria. Hel. lib. iij. Si ex sextario hemina fusa est
 sed dimidiū tertio. Inde heminaria qñ mediocris.
Hemodes insule septem in oceano germanico.
Hemiplexia pe. pro. paralisis: hoc est semitapoplexia
 cū in alteram tantū partē corporis malū id incubuit.
 Nā cū totū afficit Apoplexia notat: nunc vtrūq; in
 quit Celsus paralytin appellari video.
Hemicranici sunt qui dimidia parte capitis laborant
 quēadmodum cephalca quo totum caput infestatur
 Dicit hemicranici ab hemicrania q; & hemicrea dicit
Hemiolus quēdā arithmetica pportio continens ali
 quem totū numerū atq; eius dimidiū: vt se habent
 tres ad duo: & quindecim ad decem.
Hemobobios significat diariū victum: quo nomine di
 ctus est Diogenes cynicus phus. Est & hemobobius
 vermiculus q; vitā diē habeat Ημεροῦ enim greci
 diem dicunt βιοῦ vitam.
Hemistichion dimidiū versus. Nam στίχοσ ver/
 sus dicitur.
Hemitogium dimidia toga.
Hemitriteus semitertiana febris: sic dicta q; parte ali
 qua tertianā presentet tertio die vt illa repetens non
 tñ vt illa diem vñ prestat integrum: sed inter horas
 xxxij. plus vel minus porrigit. Dicitur in diuo Dila
 rione. Ibi siue ob corruptum aerem siue ppter glo
 riā Dilarionis ferui dei hemitriteo parit arrepti om
 nes a medicis desperati sunt.
Hemispheriū dimidia sphaera hoc est celi dimidiū.
Hepta apud nos septem & aspirat cū suis deriuatis.
Heptapylus penultima correpta: latine dicitur septem
 portas habens.
Heptapachys pe. cor. mensura septem cubitoū. Cū
 Achilles heptapachys est appellatus.
Hendecasyllabus verius vndecim syllabarum qualis
 ille Catullianus. Passer deliciae mee puella.
Heptememertis cesura est cum syllaba naturaliter cor
 repta pducitur qd fieri solet in principio quarti pe
 dis vel septime syllabe si tres spondei pcedant qua
 si septima dicat diuisa pars ab etia septem & aspi
 ra diuido. Vide in dictione cesura.
Heptaphobus nomen viri proprium.
Heptaporus trois fluuus.
Hephestos propriū viri nomen Tulcani.
Hera clea dicebatur que nunc Calpe in sinibus & olim
 peribus vocabat. Europe ciuitas bosphorana a q
 Dionysius phus xenonis discipulus heracleotes a q
 Cicerone in Tusculanis appellatus est: vbi fuit am
 phitheatrū vñ e septē spectaculis. Fuit & alia hera
 clea in radicibus oere montis: quā Asaris fluuus at
 luit. Alia in pōto. Alia iuxta ostia rhodiana. Alia in
 campania: que & herculeanā dicta est.
Hera cleę oppidū proximū Neapoli incubens mari.
Hera cleopolis nomē triū ciuitatū. Una est in egypto
 ex qua Theophanes phisicus. Altera nō longe a pe
 luso. Tertia in nili ostiū qd canopica est.
Hera cleon herba ab hercule inuenta: quā alij Origanū
 heracleoticū syluestre dicūt: quoniam est origano simi
 le. Alij Timalū dicūt. Nascit in aquis folijs ma
 gnis & in summa aqua flore lilio simili: & cum desicce
 rit capiti papaueris. Est & alia herba heracleon fide
 rion caule tenui digitorum. iiii. altitudine: flore puni
 ceo folijs conuadri: iuxta amnes & lacus nascēs & oia

vulnera ferro illata efficacissime sanans.
Heraclaea nur. Quere in dictione nur.
Heraclitus penul. prodi. nomen pprium phi ephesi
 grece ηρακλειτος et diph. Lucre. Heraclitini quo
 rā dū agmina primus. Hic est ille qui quotiens do/
 mo egrediebatur: sicut Democritus ridebat: alte/
 rioria ā agimus miseris: alteri ineptie videbant. Cog/
 nominatus est scotinos: quasi tenebrosus. De indu/
 stria em̄ obscurabat silia. Ideoq; eius volumina phi/
 losophi sudantes vir intelligunt. Fuerit alij quattuor/
 heracidi. Primus poeta Lyricus. Secundus Hali/
 carnaeus summe elegantie. Tertius Lesbius: q̄ ma/
 cedonā scripsit hylonia. Quartus vir ridiculus.
Heraclides pe. cor. nomen phi: qui heracleotes fuit ex/
 ponto: hic opulentus athenas venit deditq; se in di/
 scipula Spausippo Pythagoreorum auditor: fuit/
 Platonis studiosus. Fuerit ingenij illius monumē/
 ta clara. Hā dialogos et tragedias scripsit. Fuerit
 et alij multi heracide ingenio et doctrina insignes.
Hercules dictus est Juppiter: quē etiam penealē vo/
 cabant q̄ intra conspectum domus cuiusq; colebatur.
 Sicq; em̄ hercos septū claustrū nominatur. Qui/
 cui in hercei profuit ara Jouis
Hercules cognomen vel fortasse potius agnomen Jo/
 uis et Alcmene filij qui ob fortitudinē et gloriā cre/
 ditus fuit: q̄ inter deos sit relatus. Fuisse autes tres/
 Hercules scribit Diodo. Alij sex autumant. Primus
 qui certauit cum Apolline de tripode Alter nilo na/
 tus egyptius: quē aiunt phrygias lras conscripsisse.
 Tertius ex Ideis dactylis cui inferias afferit. Quar/
 tus Jouis filius ex altera Latone sorore qui tyri co/
 litur: filiamq; habuit carthaginem. Quintus in In/
 dia qui et belus dicitur. Sextus thebanus ex Alcmē/
 na et Jove tertio genitus cui aliorum gesta assignant
 Herodorus scribit hercule esse ex. rii. dijs egyptio:
 grecosq; ad egyptus hoc nomē mutatos incidisse si/
 lio ambiturionis Carro. rii. hercules nominat. Ce/
 ritamen oēs q̄ robore preteritū hoc noie ab hercu/
 le Alcmene filio appellatos fuisse affirmat. Macro/
 sistent hercule esse solem quasi heracleidē: et nomē
 clarescere. Hercules em̄ nihil aliud ē q̄ heras. i. Ju/
 nonis. i. aeris deos id est gloriā vel laus. Que poro/
 alia est aeris gloriā q̄ solis illuminatio. Idē dicitur est
 rii. labores confectis: quia sol annuo curru. rii. signa
 sodiaci lustrat et conficit. Ab hercules aduerbia turandi.
Herculanus a um nomen possessiuum. Est et herculanum
 nomen proprium ab hercule deriuatum. Hel. lib. j.
 adiectiuū posuit. Comprehensa inquit mensura her/
 culani pedis p̄m debitam mēborum omniū inter se
 competentia modificatus est.
Herculanum fuit campanie oppidū.
Herculeus a um: apud poetas dicitur: quonia breuē in/
 ter duas longas herouicū versus nō admittit vt At/
 finus herculi si vera est fama tarenti. Et modo pos/
 sessiuum est: modo accipitur pro forti vt herculeus vis
 Herculeus homo. Dodo. p̄ inenso: vt herculeum
 opus. Hercules etiā moribus dicitur comitalis: qm̄
 hunc modū passus sit hercules. Cū et sacer est ap/
 pellatus et maior moribus propter grauitatē.
Herbeus pe. cor. profunditas inferorū dicitur. Vide
 in dictione Erebus.
Hermes is: et hermetis dicitur latine quasi interpres.
 Mercurius dicitur est ab Ἡρμῆς id est sermone.
 Dicebatur em̄ loqui quē effigiabāt alas in capite et
 pedib; habentē: q̄ sermo hominū p̄ aera voliter.
Hernia e. etiā Mercurius dicitur: quia etiā q̄nq; su/
 mas pro status et sigillis p̄cipueq; truncis et quoz ca/
 pita p̄mutari possunt. Et ce. ad artica lib. vj. Herme/
 illi em̄ pentelici cū capitibus gneis: de quibus ad me

scripsisti iam nunc admodū me delectant. Probus
 em̄. in Alcibiade. Id cum appareret p̄uicq; classis
 exiret: accidit vt vna nocte omnes herme qui in oppi/
 do erant abenis deicerentur p̄ter vnam que ante ia/
 nuam erat. Suidas dicit hermas status dicitur q̄
 plurimū Mercurij statuē deliniant. Hic em̄ herme
 viriles statuē ad propagandā defuncti memoriā se/
 pulchris erigebantur. Solebant autē Romani mer/
 curij ac miueru statuas coniungere gymnasijs dica/
 riq; quas hermathenas Cicero nominat. Et ad me
 de hermathena inquit scribis mihi per gratum est os/
 namentū academię propiū meq; q̄ hermes comā/
 ne omniū et minerua singulare insigne eius gymnasiū.
 Quidam hermas accipiūt pro lapidibus quadratis
 quos atheniensis solebat ponere tū in p̄uatiū in sa/
 crarū edium vestibulis: vt significare rationē et veri/
 tatē p̄inde vt formā quadratā rectā semp stare. Vide
 herme a Mercurio q̄ esse deus rōnis et veritatis.
Hermoglypthus marmoreus et statuarius.
Hermopolis officina vbi officiatores statuaz habitāt
Hermopolis penultima correpta nomen vrbis quam
 hermes condidit.
Hermophroditus pe. pro. Mercurij et Genetis filius
 compositum nomen ab hermete: et ap̄rodite qd̄ ver/
 nere significat: a quo hermophroditi dicitur vtrū/
 q̄ sexum habentes. Hic etiā androgyni dicuntur qui
 vtrūq; sexum habent.
Hermodorus pe. pro. fuit phus ephesus quem in ita/
 lia exultantem Domponius iurecōsultus tradit au/
 ctore fuisse. rii. tabularū ferēdarū. rii. viris. Pli. dicit
 hunc fuisse interpretē legū de cūraliū: eiq; ob id sta/
 tuam publice dicatam. De hoc Extra. libro. rii. In
 ephelo fuere viri memoratu digni: et antiquus herac/
 clitus. Item hermodoros. De quo hic idem inquit.
 Dignos esse omnes ephelos strangulari qui hermo/
 dorū virū inter eos frugi eiecerāt dicēs. Nemo nō
 strū frugi esto: alioquin cū alij cūciat.
Hermenia latine interpretatio. Vide perithermenias
 Aristotelis liber de interpretatione.
Hericus animal sic dicitur: q̄ seris boreat. Hic et
 heridicū in sepibus dumofis et vincis p̄ autūnum
 p̄cipue diuersat. Et dicitur in arborē hyme: et abis
 p̄ estate parans vlcis. Vbi senserit venatores cōtra/
 ctis ore et pedibus cōuoluit in formā pile: ne qd̄ com/
 prendi possit p̄ter aculeos. Sunt et genere eoz ma/
 tores bilstrices: q̄bus lōgiores aculei: de quib; infra.
Heri ab herendo quidam dici putāt: q̄ besternus dies
 hodierno dici cohereat: sine diei alterius interpolla/
 ttone. Dicitur etiā herē. p̄ter cognationē litterarū i
 et e. vt Vespere et vespi. Ab heri fit besternus a um/
 scur a cras crastinus. Et accipitur besternus p̄ p̄/
 diano. Terē. Jure besterno panē atrū vocant.
Hermias eunuchus trapezite cuiusdam famulus athenas
 profectus Platonē Aristotelēq; audiuit et do/
 mū reuerfus cū dño suo Aramenes et assensus ag/
 gressus eos subegit et illis simul cū dño suo impauit.
Hermogenes pe. cor. nomen proprium. latine dicitur
 Mercurio genitus. Et tra que cauillatus Cratillus
 cum hermogenē non recte dicit quia doctrine. s. atq;
 eloquentie nihil sapia.
Hernia cōmune est nomen tribus morbis. s. Enterocē/
 le Epiplocele: et bygrocele. Enterocela enim dicitur
 cum intestina dilabuntur in Scrotū. Epiplocela cum
 omentū. Bygrocela cum in alterū e testibus humos
 cōstuit. Has species nri vocāt hernias: vt inq̄ Cel/
 sus a duricie pellis q̄ fit post intestinum decensus
 Herniū em̄ durā et aspera dicitur Tractū a fabino/
 rum lingua qui hernia sapum vocant. Dar. Deriso/
 Fabianus herniarū omnes quē modo coli timebat
 dicentem tumidas in bygrocelas.

Species sub se pmet. Procelā q̄ est cū ex abscessu ali-
quo circa secretum materia subdurit. Sarcocelam
cum in ipso seroto concreuit caro. Cirlocelam cū ve-
ne intumuerunt: tunicis testium integris vel in ipso
seroto: vel cū bubonocela dicit in inguine. Est tñ vbi
Pli. enterocelā dixerit ramicem: vt in medicinis cu-
pressi. Differt ab his bronchocela quippe q̄ in cerui-
ce sit: quasi tumor magnus & rotundus inter cutem et
asperā arteriā qua modo caro habes: modo humor
aliq̄s includit. Interdū etiā minutis ossib⁹ pili immi-
rit: vt in Celso lib. vii. perperā scribat bronchocoele.
Sūt etiā q̄ bernia interceptē. p̄ testū rbea vt illud
Dar. Ingens iras aparuit bernia sacris.

Hermiosus p̄ qui bernia parit. Hier. in Leui. Si cec-
suerit vel berniosus nō accedet offerre hostias dño.

Hernici populi in campania fara incolentes. Hos tñ
hernicos appellatos voluit. Daro. Qui bernum
adducit a noie bernia pelagi qui corā fuit dur.

Herodius et herodion autē: falco vulgo dicta: immo
est ardea la garca.

Herus dñs aspirat vt differat a verbo futuri tps ero.
Heros a Junone dicitur: inquit Augu. lib. x. de ci. det.
Mā grece Juno hera appellat. Et ideo nescio q̄s fili-
us ei⁹. Pm grecoz fabulas heros fuerit appellatus.
Hoc videlicet velut mysticum significante fabula q̄
acer Junoni deputetur: vbi voluit cum demonibus
heros habitare. Quo noie appellantur aliquid meriti
animas desinctorū. Et lib. vii. Inter lung cyrum et
nymborum ac ventoz cacumina acrias esse animas:
sed eas alo nō oculis videri & vocari heroas & lare
& genos. Dar. Capella in nuptiis philologie dicit
heros ab hera q̄ terra dicit nūcupatos. Hinc hero-
icos a. um. et Herois idis. michalus autem etymo.
ηρωος ανηρ θεος εστι ημιθεος γεραιος λε-
γεται δε απο του ηρωος του αρχηρος ησ αι-
σ κηρ Διουρος και πορουσ απο του ανηρ
ω παυρι που ηρωος αγαθος αρεται.

Herpes animal sic dicitur: q̄ eo p̄cipue sanentur ea
que serpunt.

Heroidas veteres fēminas clariores dixerunt: quales
sūt heroum viros & filie. Papin. lib. iii. Siluarum.
Qua veteres latias graiasq̄ heroidas equas.

Hersilia nomen vrozis romuli: que in hozā versa tēpla
cum quirino tenuit. Est autē herig apud grecos quod
apud nos est ros.

Henula parua delubra: in qua loco f. ponit aspiratio:
quasi fanula.

Hesperus penulti. cor. Atlantis frater a quo hespe-
ria scribit Diod. hūc hesperū conscendisse cacumen
montis atlantis ad cursus astroz obseruandos et
nunq̄ deinceps comparuisse cui vulgus honozes di-
uinos exhibuit: astrūq̄ lucidissimū eius noie appel-
lavit. De quo Arg. Ire domū satire venit hespe-
rus ite capelle. Hec etiā serotina stella vesper dicit:
vt apud eundē lib. j. geo. Quid vesperus vebat.
Similiter vesperugo noiat. Dian. Nec vesperugo
nec vergilie occidunt. Rursus & illa eadē erco gitata
stella a pythagora p̄imum fuit que ante solē oziri cō-
spicit: tunc quoq̄ lucifer noiat q̄ grece. φωσφορος.
di. Arg. in Damone. Mascere p̄ez die venies age
lucifer alimum. Quis etiā a nobis Zubar trāssertur:
eo q̄ eius splendor in modum iube leonis diffundat
Similiter & Venus appellat siue in die: siue nocte.
Hesperig due sunt. Una que hispania dicitur. Altera
Italia que sic discernunt. Aut em̄ hesperiam solam
dicimus et significat Italianā. Arg. Est locus hespe-
riam grai cognomine dicit. Aut addis vltimā et
significat hispaniam: que in occidentis est sine. Doza.
Qui nūc hesperia victoz ab vltima. Et hec ab hespe-
ro occidentali stella dicta est: Italia vero ab hespero

atlantis frater qui a germano pulvis Italiā tenuit
& ei nomen vel propriū: vel sue pulsing regionis im-
posuit. Daro. Nūc voluit hesperia dicta esse Italiā
q̄ occasu subiecit.

Hestione nomen Laomedontis filie.

Hesatas nomen prophete. p̄pium.
Hesperides penulti. cor. appellate sunt hesperi fratris
atlantis filie Hegle Arethusa & hesperula. De his
est fabula q̄ habuerunt hozos nemoz aurifero p̄-
ciosos vbi erat draco cultos peruigil: mala aurea vi-
gilanter obseruans quem interfecit hercules poma-
q̄ aurea retulit ad euistea. Pli. et Solin⁹ interpre-
tantur fuisse estuarium maris meatu seruoso instar
draconis quod hozos hesperidum amplectebatur
vbi p̄ter oleastrum aliud nihil ex narrato illo auri-
fero nemoz extare prodiderunt. Dar. p̄ mala aurea
oues significari dicit q̄s hercules ex ap̄hica in gre-
ciam exportauerit. Ea em̄ sua voce greci appellane
mala apud quos ανηλωρ. i. malum significat ouem
et pomū. Hinc Helore dicte vestes ex pellibus ouis
um confecte. Aliter tradit Diod. lib. v. v. biblyothece
quem videre potes.

Hesperū promontoriū in ap̄hica est navigatione dece
dierum ab Senorbema monte.

Hesternus a. um. Vide in dictione heri.

Heram alias hectam pulci dixerunt: q̄s dicitā rem mi-
nimi p̄eci vt ē oscitatio & hominis balitus. Alii vo-
lunt esse pustulam illam que in coquendo assurgit: vt
videmus in abenis dum feruent.

Heteron grece latine alterū seu reliquum dicit.

Heteroclitū quasi alterne declinatū. Nam cōponitur
ab ετερος et κλιση.

Heterogenus a. um. penultima cor. quod est alterius
generis. Dicit et heterogenus a. um.

Heteromachala que et altera tantū parte villosa sunt
& seruitis dedicata: sicut Amphimachala & amphi-
malla: que ab vtraq̄ parte villosa et ingennis dedi-
cata sunt.

Heu interieccio dolētis iungit actō p̄nominis. Terē.
Heu me miserū. Māz per exprobrationē iūgitur cū
noie. Arg. Heu stirpē inuisam. Et cū nō. Idē. Heu
pietas heu p̄ica fides. Interdū geminat & nulli ca-
sui seruit. Arg. Heu heu quid volui. Aliq̄n etiā dā
Eheu. Aspirat sicut & hec eadē ratione.

Heteronyma: vide in dictione homonyma.

Heus aduerbium vocantis. Arg. Et p̄ior heus in-
quit iuuenes monstrate mearum. Didistis si quā hic
errāre forte forozū. Aliq̄n duplicat. Heus heus. Mā
nūq̄ interieccio dolētis est: vt heus etiā mēlas con-
sumim⁹ inquit iulus. Aspirat q̄ magis vsu cū & fel.
a greco ai trahere videatur q̄ vox doloris est: vnde &
egritudinē deducta esse tradit. Lu. Po greca dicitō q̄
multozū noim cōpositionē init aspirationē nō hz vt
Eusebius: Eustachius: Eugenius.

Heuo interieccio metuentis. Quidis. Heuo bacche
sonat.

Heterocraneas vocāt mozū capitis cū caput inequa-
liter dolet tumerq̄: et inter pilos rotūda & humida
boluscula surgunt & pus mali odoris.

Hexaclinū vocatur stipadium hoc est cōgnatio sex con-
uiuas capiens. Dar. Et testudineum mēlus quater
hexaclinon. Ingenuit.

Hexameron penul. cor. apud nos sex dierū. Cōponit
enim ab ἕξ sex et ημερων dierum vbi interponitur
a. causa euphonię &.

Hexametru penultima corepta sex pedū μετρον. ἡ-
mensura.

Hexagonum penul. pro. sex angulozū. Amb. lib. hera.
Quis architectus eas docuit hexagona illa cellarū
indiscreta laterū equalitate componeret απο του

et kat yavira ovpotheon. Hecaplum vel herapla orum. exemplaria ab e se et plica. Hiero. in plo. libri Jovis. Et p gre coru heraplis editione nostra habeant.

Ante 3

Hiarbas Jovis filius ex garamante nympba fuit getulorum rex quem Virgilius scribit in connubium pte ruisse Didonem.

Hiaro as. frequentativu a verbo hio as. significat sepe apertor scindor ve. Plau. Si qua forte corio est vbi eum hiare nondū in mentem venit. Laberius pal suo vsus est. Hiattantur fores inquit: p eo quod est hiattantid est parent.

Hiatus us. apertio. Claud. de rap. Od conata nefas: aut cui? conficia culpe. Etul ad immanes credi detru dor hiarus. Est autē trā syllabarū ab hio factum.

Hibiscus herba non dissimilis malve ut inquit Theo/ pbast folio maiorē q̄ malva: pilosioriq; caule. Usus er' ad rupta rufes. Pli. scribit hibiscū a paltinaca distare damnatū in ebis sed medicinē vtilē. Virg. accipit p lunci suē viminis genere.

Hic et iste sic differunt: q̄ hic circa personā loquentem: iste circa personam audientem: ac si a prima persona ad secundam haberetur oratio: ut huic amico meo cū tuo isto familiari magna est contentio. Eodē modo cū tu in p̄senta sis Florentie: ego dō Bononie q̄ re/ crissime dicitur si ad te ita scripsero. Datuio: q; sa/ ne futurū suspicor tuum in hanc vibem aductū q̄ in istā meū. Eadē quoq; ratio est eorū adverbiorū que localia notata ab hisdem pronominibus formant: ut hic noui habemus nihil. Q̄ si quid illic noui acciderit sci re cupio. Et regis hispaniorum oratores qui diebus superioribus haciter habuerūt ad quod tēpus istuc peruenerint facito me certiorē. Lic. Curioni. Du/ tares ne vñ q̄ accidere possit ut mihi d̄ba deessent: ne q̄ solum ista vestra oratoria: sed hec etiam leuia no/ strata. Idem valerio. Ibi malis esse vbi aliquo nu/ mero sis q̄ illic vbi solus sapere videare. Iste vero et istanc nō oratorum sed comicorum sunt. Ille vero cum adverbis ab eo formatis significat rem seu lo/ cum ab vtroq; remotū. Plau. Quis est que videm? venientem pannosum ac squalidū? Ille ne est noster Syrus. Pli. hec oia ad vos et illa puincia p̄portat. Illinc lucit: Illinc odor: Illinc extremo orbe queste luxurie opes. Duobus autem modis construunt: de monstratiue et relatiue. Terē. Viden tu illi Thais? Sene. Et qui hoc facit sane prudens appellāndus est. Et tūc hic eandē significationē habet quam is. Et in nō p̄lis nūeri ac mas. et s̄q; generis sola scriptura di/ stinguūt. Hi em et he cū aspiratione et vna vocali ab eo qd est hic et hec descendunt. Si vero et q̄ cum dua bus vocalibus sine aspiratione sunt ab is ea id. Sci endum quoq; est q̄ hic cum pronomen est corripitur ut Solus hic inlexit sensus. Et q̄ q̄q; sumitur pro ta/ lis: ut hic pietatis honos. Et hunc ego te Euryle af/ picio. Qñ dō adverbium producit: ut hic illius ar/ ma. Et modo p̄ tūc. Virg. Dic regina graue gēmis auroq; poposcit. Licē. Apio. Dic ego multa sil cogi/ tati. Dodo. p tali loco. Plau. Dic ne esse oportuit qui frugi essent: hoc est in tali loco et tā sordido. Acci/ pitur q̄ q̄q; iste pro hic. Licē. Cū isto tempore sēt cū gladius armati. Et ille p is: ut apud apostolū. Non em qui seipsum cōmēdat: ille pbatus ē. Dic et is alio/ modo vsurpari solent ab auctoibus: ut Alexander paruis copis fretus superauit dariū cū infinito exer/ citu: et id vel et hoc in adulescentia. Ab hic tam pro/ nomine q̄ adverbio: sunt. Dicce et hiccine illud eius/ dem significationis cū hic. Hoc semp interrogatiue ponit quasi hiccine. Dicit et hec: hocce. Cū apud

Terent. Dicce plurali infero dicit pro eo qd est hic: et aut Dicce arbitranē: nūc hoc munere suū esse thaidē. Plau. in Cap. Dicce autē inter se cōsinerunt doliū.

Hicce ab hic sit et idem significat. Hiccine ponitur in/ terrogatiue quasi hic ne?

Hiera: insula inter Siciliam et Liparim Sulcano sa/ era vna ex eolis. fuit et via sic dicta: q̄ ea trent sacer dotes ad Eleusina cererem. Hoc nomine etiā appel lata est vxo: Thelephi regis Dyoz que a nerio in/ terfecta d̄: cum marito ferret opem: qui ab Achille vulneratus fuerat. Ea ut fabule tradit tante fuit pul/ chritudinis ut etiā helenā superaret. Et Hiera apud nos dicit Sacra cum qua dictione sunt multa com/ posta: de quibus infra.

Hierarchia penul. pro. latine sacer principatus. Greci ipea sacrum dicunt q̄ x̄ h̄ principatus.

Hierapicra: adverbii dicit: sacra amara. Hā πικροσ amarum dicit. Hedicane genus quoddā ad soluen/ dum alū. Vide in dictione Hiera.

Hierapolis penul. cor. latine sacra ciuitas dicit. Quo noie dicta est ciuitas Asia cōtra Laodicia vbi aque calide scaturiebāt: que in topum admodū facile du/ rabantur. Et os plutonium in paruo quodā montis supercalio ita cōmēsuratū ut hoiem suscipere posset mira p̄funditate cui vallum p̄positum erat quadra/ tū ambitu semijugero nebulosa et crassa caligine ple num ut vis solum discerni posset. Exterioris trāquillo celo aer innoxius: aial si qd ingrederet statim mori/ ebatur et tauri introducti moy cadebāt educebantq; mortui. Strabo se passeres immisisse ait qui subito eppirauerint. Apud Hiera polim aqua quedā adeo tingendis lanis idonea fuit ut ex radibus cintra cū his decerarent que ex fermiculo purpuraz tingebā tur: a qua hieropolite dicunt.

Hieronymus ppriū nomen ecclesiastici disertissimiq; viri cuius opera in p̄cio habent: et latine d̄: sacra lex seu sacra nomē. Componit em et ipeo et opo mas sed o. muratur in y. Fuit et hoc noie philosphus ex rhodo insula qui finem lumini boni posuit in indolē/ tia: que grece d̄ ἀπαλυσιο.

Hieronicas vocamus victores sacrorum certaminū. Que sint sacra certamina: Vide in dictione sacra cer/ tamina. Que autē fierent in sacris certaminibus do/ cet Quin. lib. ij. cum ait Quum palestricus ille cur/ soze faciat aut pugile aut luctatorem aliudve quid ex his q̄ sunt sacrorū certaminū.

Hierosolyma et hierosolyma orum. et hierosolyma arum. tāti pluraliter vrbis iudeg seu palestine que et hierusalem vocabatur. Unde legitur apud Ioan/ nem facta sunt Encenia hierosolymis. Dicuntur au tem hierosolyma: ut scribit Egesippus: que primo Solyma dicebātur. Sed cū rex chanaanus cogno/ mento iustus qui fuit conditor solymorū templū ad/ didisset inde hierosolyma nūcupauit. Greci em ipe ioy templum vocant. Eusebius libro. ij. Euang. p/ parationis ait hierosolyma appellari quasi in hiero/ solomonis hoc est eadē Solomonis a tēplo qd So/ lomon hierosolymis pulcherrimum magnificentissimūq; construxit. Hinc hierosolymita p̄. p. hieroso/ lymitanus et hierosolymus. Hiero. lib. ij. mach. Et qui p̄miserat romanis se tributū restituere de capi/ uitate hierosolymorū f̄dicabat nūc p̄tectorē deum habere iudeos. Suet. in Nero. Spopoderūt tamē quedā destituto et orationē orientis: nonnulli noia/ tim regnū hierosolymoz. Nec etiā hierusalē appel/ latur: que vrbis p̄ tria noia a Hiero. vocatur Iebus salē: hierusalē: q̄ ab helio postea badriano d̄ iunio et cineribus ciuitatē in belia suscitata est.

Hierorbeus: nomen viri proprium: et interpretatur sacer deus.